MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

JOSEPH R. MICALLEF

Seduta ta' l-14 ta' Awwissu, 2009

Rikors Numru. 1103/2003

Mariella **BORĠ**

vs

Patrick **BORĠ**

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq minn Patrick Borġ fl-24 ta’ Ottubru, 2003, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, talab li (i) din il-Qorti tħassar il-Mandat ta’ Sekwestru fuq imsemmi għall-finijiet tal-artikolu 836(1)(d) u (f) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta’ Malta; (ii) tikkundanna lill-intimata eżekutanti tħallsu penali kif maħsub fl-artikolu 836(8); u (iii) f’każ li l-Qorti ma ssibx li għandha tilqa’ l-ewwel talba, torbot lill-istess eżekutanti biex tressaq garanzija xierqa biex tagħmel tajjeb għad-danni li ġarrab bil-ħruġ tal-Mandat, u biex fil-każ li l-imsemmija intimata tonqos li tressaq il-garanzija fiż-żmien lilha mogħti, jitħassru l-effetti kollha tal-Mandat;

Rat id-degriet tagħha tal-4 ta’ Novembru, 2003, li bih ordnat in-notifika lill-intimata eżekutanti u qiegħdet ir-rikors għas-smigħ tat-2 ta’ Diċembru, 2003;

Rat it-Tweġiba mressqa mill-intimata eżekutanti fit-2 ta’ Diċembru, 2003, li biha u għar-raġunijiet hemm minnha msemmijin qalet li t-talbiet tar-rikorrent eżekutat m’għandhomx jintlaqgħu, u f’kull każ ir-rikors għandu jistenna l-eżitu tal-kawża ta’ firda personali li bħalissa għaddejja bejniethom fil-Qrati Maltin;

Semgħet ix-xhieda tal-partijiet;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tar-rikors u tal-Mandat li għalih jirreferi;

Rat id-degriet tagħha tat-2 ta' Diċembru, 2003, li bih ħalliet ir-Rikors għall-provvediment;

Rat in-Nota mressqa mill-eżekutanti fis-6 ta' Awissu, 2004, bid-dokumenti mehmużin magħha;

Ikkunsidrat:

Illi din hija proċedura taħt l-artikolu 836(1) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta għat-tħassir ta' Mandat kawtelatorju. Ir-rikorrent qiegħed jitlob ukoll li l-Qorti tikkundanna lill-intimata eżekutanti biex tħallas penali skond l-artikolu 836(8) u, f'każ li l-Qorti ma tilqax it-talba tagħhom għat-tħassir tal-Mandat imsemmi, li l-istess eżekutanti tagħti garanzija xierqa għall-finijiet tal-artikolu 838A, u, f'każ li tonqos li tagħmel dan fiż-żmien mogħti lilha, tordna li l-Mandat jitħassar;

Illi mill-<u>fatti ewlenin rilevanti għall-kwestjoni</u> jirriżulta li l-partijiet iżżewġu f'Ġunju tal-1995, u minn dan iż-żwieġ kellhom tifel. F'Awissu tal-2003, l-eżekutanti ressqet talba quddiem il-Qorti ta' Ġurisdizzjoni Volontarja biex tawtorizzaha tgħaddi għall-ftuħ ta' kawża għall-firda personali minn mal-eżekutat; biex tagħtiha l-kura u l-kustodja ta' binhom minuri; biex tordna lill-eżekutat jgħaddilha l-manteniment għaliha u għal binhom; u li tordnalu joħroġ mid-

dar taż-żwieġ. B'degriet[1] mogħti fid-29 ta' Ottubru, 2003, dik il-Qorti laqgħet it-talbiet kollha tal-eżekutanti.

Illi, sadattant, fis-16 ta' Ottubru, 2003, l-eżekutanti talbet u kisbet il-ħruġ tal-Mandat mertu tal-proċedura tal-lum fuq somma ta' sittin elf lira Maltin (Lm 60,000)[2], fuq il-kawżali ta' "sehem r-rikorrenti mill-komunjoni tal-akkwisti għall-fini ta' dan il-Mandat". Is-sekwestratarji kienu erba' (4) banek kummerċjali lokali u madwar għoxrin persuna oħrajn klijenti tal-eżekutat li jagħmel xogħol ta' editjar ta' vidjokassetti permezz ta' ditta msejħa *Power Image*[3]. Fl-24 ta' Ottubru, 2003, tressaq ir-Rikors tal-lum;

Illi għal dak li jirrigwarda l-<u>konsiderazzjonijiet ta' dritt</u> ta' min iżomm quddiem għajnejh li, kif ingħad bosta drabi fi proċeduri bħal dawn, l-istħarriġ li għandha tagħmel il-Qorti huwa biss wieħed *prima facie* u dan għaliex il-mertu jmissu jiġi mistħarreġ fil-kawża proprja bejn il-partijiet. Għalhekk, hija l-fehma tal-Qorti li m'huwiex meħtieġ li tifli fil-mertu l-kwestjonijiet li nqalgħu bejn il-partijiet u li wasslu għall-ħruġ tal-Mandat;

Illi l-istħarriġ meħtieġ fi proċedura bħal din huwa marbut ma' eżami x'aktarx formali tal-att li tiegħu qiegħed jintalab it-tħassir. Il-Qorti għandha tistħarreġ li r-rekwiżiti mitluba mil-liġi għall-ħruġ tal-Mandat jidhru mill-att innifsu u li dan ma nħariġx b'mod abbużiv[4];

Illi r-rikorrent isemmi żewġ kawżali li dwarhom jistenna li t-talbiet tiegħu jitqiesu:

---

[1] Dok "MB1", f'paġġ. 11 – 4 tal-atti
[2] Li jġibu € 139,762.40 fi flus tal-lum
[3] Xhieda tiegħu 2.12.2003, f'paġ 19 tal-atti
[4] Kumm GMA**23.6.1994** fil-kawża fl-ismijiet ***Paul Ħili et Dr. Joselle Farruġia noe et*** (mhix pubblikata)

A) <u>L-ammont mitlub m'huwiex *prima facie* ġustifikat jew hu eċċessiv</u> [Art. 836(1)(d)]. L-eżekutat iressaq din il-kawżali fuq il-fatt li l-eżekutanti bl-ebda mod ma wriet jew fissret kif waslet biex tressaq pretensjoni f'dik is-somma msemmija fil-Mandat minnha mitlub. Jisħaq li s-somma tefgħetha bl-addoċċ u bil-ħsieb biss biex tgħamillu ħsara u ddejqu, l-iżjed biex tħammiġlu ismu mal-klijenti tan-negozju tiegħu;

Illi, min-naħa tagħha, l-eżekutanti tgħid li kienet imġegħla miċ-ċirkostanzi li titlob il-ħruġ tal-Mandat minħabba li żewġha waqaf milli jgħaddilha aktar id-dħul min-negozju (bħalma kien isir qabel) u kif ukoll minħabba li twaqqfu l-benefiċċji soċjali li kienet tingħata[5];

Illi l-Qorti tifhem li l-kejl li għandu jittieħed biex jitqies it-tħassir ta' Mandat kawtelatorju taħt din ir-ras huwa wieħed li jorbot il-kawżali tal-istess Mandat mal-kreditu msemmi fih. Dan ifisser li l-Qorti għandha tistħarreġ fl-ewwel lok jekk jirriżultax mad-daqqa t'għajn li l-intimat eżekutant għandu bażi ta' pretensjoni (dak li f'oqsma oħra ta' dritt jissejjaħ il-"*fumus juris*" tal-pretensjoni dedotta), u fit-tieni lok jekk wasalx biex "jillikwida" tali pretensjoni f'somma li taqbel mal-ammont minnu maħluf fil-Mandat. Wieħed m'għandu qatt jinsa li f'dan il-kuntest, il-Qorti trid tkun gwidata mill-prinċipju li d-dritt għall-azzjoni ġudizzjarja m'għandux jiġi mxejjen jew imġarrab b'leġġerezza, u l-ieħor daqstant siewi li huwa dritt li persuna tħares l-interessi tagħha fil-milja tagħhom sakemm il-jedd sostantiv lilha kontestat jiġi definit minn Qorti[6];

Illi l-Qorti tifhem li l-pretensjonijiet tal-eżekutanti jinbnew fuq il-kawżali ta' sehemha mill-komunjoni tal-akkwisti. Ma

[5] Xhieda tagħha 2.12.2003, f'paġ. 23 tal-atti

[6] Ara P.A. RCP **29.11.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***Vincent Merċieca vs George Galea***

tressqet l-ebda prova li turi kemm kienet il-konsistenza tal-imsemmija komunjoni. Jingħad biss li d-dar taż-żwieġ hija ġid partikolari tal-eżekutanti, imma ma ngħata l-ebda tagħrif ieħor dwar l-assi l-oħra. Jissemma n-negozju mmexxi mill-eżekutat. Kien jaqa' fuq l-eżekutat li juri li s-somma pretiża mill-eżekutanti kienet waħda tassew eżaġerata. Sakemm dan ma jsirx, il-Qorti m'għandhiex minn rajha tindaħal f'likwidazzjoni bħal dik, li postha huwa fi ħdan il-proċeduri nfushom tal-firda personali u tal-likwidazzjoni tal-komunjoni;

Illi hija l-fehma tal-Qorti li biex ammont mitlub f'Mandat kawtelatorju jitqies bħala wieħed "eċċessiv", irid jintwera li bejn il-jedd pretiż u l-ammont maħsub li jħares dak il-jedd ikun hemm nuqqas ta' qbil lampanti li s-sens komun u ċ-ċirkostanzi tal-każ ma jistgħux iżewġu ma' xulxin. Il-fatt li ammont mitlub f'Mandat kawtelatorju ikun jidher li huwa xi ftit ogħla minn dak li, mad-daqqa t'għajn, jidher xieraq, ma jwassalx tabilfors għat-tħassir tal-Mandat li jkun iżda, l-iżjed, għat-tnaqqis tal-ammont sekwestrat[7];

Illi għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti ma ssibx li l-eżekutat taha raġunijiet tajba biex tordna t-tħassir tal-Mandat fuq din il-kawżali;

B) <u>Jintwera li fiċ-ċirkostanzi m'huwiex raġonevoli li l-mandat jinżamm fis-seħħ jew li huwa ġustifikabbli</u> [Art. 836(1)(f)]. Jidher li din il-kawżali tinbena fuq l-oħra. L-eżekutat iqis li l-Mandat huwa għal kollox fieragħ u jisħaq ħafna fuq l-animu li jgħid li wassal lil martu biex titlob il-ħruġ tal-Mandat. Huwa jsemmi wkoll li l-eżekutanti messha nqdiet b'Mandat ieħor u mhux bil-Mandat ta' Sekwestru. Iżda dan l-argument ma jistax ikun ta' fejda għalih;

[7] Ara, per eżempju, PA GV **6.12.1999** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Salvino Farruġia noe vs Exalco Holdings Ltd.***

Illi f'dan il-kuntest biżżejjed jingħad li jekk, 'il quddiem, il-Qorti li ser tqis il-kwestjoni fil-mertu tasal għall-fehma li l-eżekutanti m'għandhiex jedd għall-ħlas jew likwidazzjoni fl-ammont minnha pretiż, xorta waħda ma jistax jingħad li l-Mandat ma kienx ġustifikat. Is-suċċess jew telfien ta' kwestjoni fil-mertu ma tista' qatt tfisser li Mandat kawtelatorju nħareġ b'mod vessatorju jew fieragħ[8]. Allura, fil-fehma ta' din il-Qorti, il-kwestjoni ta' jekk huwiex raġonevoli li Mandat kawtelatorju jinżamm fis-seħħ jew jekk huwiex meħtieġ jew ġustifikabbli li tali Mandat jinżamm fis-seħħ ma tiddependi xejn mill-eventwali ċaħda tal-kawżali fil-mertu tat-talbiet tal-intimat eżekutat;

Illi sakemm il-proċeduri għall-firda personali bejn il-partijiet ikunu għadhom għaddejjin, il-Qorti ma tarax kif jista' jingħad li ż-żamma fis-seħħ tal-Mandat tista' titqies bħala waħda irraġonevoli. Dan jingħad ukoll minbarra l-fatt li id-dispożizzjoni tal-liġi taħt eżami timplika li, **wara l-ħruġ tal-Mandat,** tkun tbiddlet xi ċirkostanza li minħabba fiha ma jkunx xieraq li l-istess Mandat jibqa' (għal kollox jew in parti) fis-seħħ[9]. Din it-tifsira toħroġ mill-kliem "jinżamm" u "aktar meħtieġ" li jinsabu fl-imsemmija dispożizzjoni, liema termini t-tnejn jimplikaw li dak li qabel kien jiġġustifika l-ħruġ u ż-żamma fis-seħħ tal-Mandat issa m'għadux il-każ;

Illi hawnhekk ukoll, l-eżekutat naqas li juri x'bidla seħħet wara l-ħruġ tal-Mandat li minnha t-talba tiegħu għat-tħassir tal-istess tista' tingħata widen. Għall-kuntrarju, wara li nħareġ il-Mandat, ingħata provvediment mill-Qorti ta' Ġurisdizzjoni Volontarja li iżjed saħħaħ ir-raġuni għaliex il-Mandat għandu jinżamm fis-seħħ;

---

[8] Ara, per eżempju, PA JSP **10.1.1992** fil-kawża fl-ismijiet ***Spiteri vs Camilleri*** u P.A. RCP **30.5.2002** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Yorkie Clothing Industry Limited vs Dr Lilian Calleja Cremona***

[9] Ara P.A. GC **3.8.2001** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Dr Tonio Fenech noe vs Dr Patrick Spiteri et noe et***

Illi għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti ma ssibx li r-rikorrenti eżekutat seħħlu jagħti raġuni tajba għaliex il-Mandat għandu jitħassar lanqas fuq din il-kawżali;

Illi r-rikorrent eżekutat talab ukoll żewġ rimedji alternativi għat-tħassir, jew tħassir in parti, tal-Mandat ta' Sekwestru taħt eżami. Talab l-ewwelnett il-kundanna tal-intimata għall-ħlas ta' penali[10]; u talab ukoll it-tqegħid min-naħa tagħha ta' garanzija xierqa biex tagħmel tajjeb għad-danni li l-istess rikorrent jista' juri li sejjer iġarrab minħabba l-Mandat[11]. Il-Qorti sejra issa tipprovdi dwar dawn it-talbiet;

Illi dwar il-kwestjoni tal-impożizzjoni tal-penali, irid jingħad li din hija sanzjoni fakoltativa. Il-Qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, tista' taqbel li tgħabbi lil min ikun ħareġ Mandat kawtelatorju kontra persuna, u fuq talba ta' din, b'piena ta' ħlas ta' penali. Minbarra li tali impożizzjoni hija fakultativa, irid jintwera għas-sudisfazzjon tal-Qorti li trid tkun seħħet waħda miċ-ċirkostanzi maħsubin mil-liġi biex tali sanzjoni tiġi imposta. Erbgħa (4) huma ċ-ċirkostanzi maħsuba mil-liġi f'dan ir-rigward u, ladarba huma sanzjoni punittiva, għandhom jitqiesu strettament bħala tassattivi[12]. F'dan il-każ, ir-rikorrent isemmi ċ-ċirkostanzi msemmija fl-artikolu 836(8)(b) meta jsemmi l-ntempestivita' li bih inħareġ il-Mandat u l-oħra maħsuba fl-artikolu 836(8)(d) meta jsemmi li l-Mandat inħareġ b'mod fieragħ u abbużiv bħala estorsjoni bla ma saret imqar interpellazzjoni qabel il-ħruġ ta' dak il-Mandat;

Illil-Qorti ma ssibx li jeżistu l-elementi biex tasal għall-fehma li t-talba għall-kundanna tal-penali hija mistħoqqa taħt l-ebda

[10] Taħt l-art. 836(8) tal-Kap 12
[11] Taħt l-art. 838A tal-Kap 12
[12] Ara P.A. TM **13.3.2003** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Cole Foods Ltd. vs Euro Imports Ltd.***

waħda miż-żewġ kawżali. Il-motivi għaliex l-eżekutanti waslet biex kellha tirrikorri għall-qrati huma mfissra tajjeb fir-rikors tagħha tal-20 ta' Awissu, 2003, liema rikors ma setax ma kienx jaf bih l-eżekutat, li laqa' n-notifika tiegħu qabel ma nħareġ il-Mandat. Min-naħa l-oħra, ma jista' jingħad bl-ebda mod li r-raġunijiet li fuqhom intalab il-ħruġ tal-Mandat kienu fiergħa. Jekk xejn, matul is-smigħ ta' r-rikors tal-lum, iżjed ħarġu raġunjjiet ċari li juru kemm l-għamil tal-eżekutanti ma kienx wieħed ażżardat jew bl-addoċċ;

Illi għalhekk il-Qorti, f'dan l-istadju u fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet diġa' magħmula iżjed 'il fuq ma jirriżultawlhiex iċ-ċirkostanzi għall-impożizzjoni tal-penali minħabba l-ħruġ tal-Mandat[13]. F'dan il-każ, il-Qorti sejra timxi wkoll fuq il-massima li l-bona fede hija preżunta u li l-ħażen irid jiġi ippruvat[14];

Illi, għalhekk, fid-dawl taċ-ċirkostanzi kollha li joħorġu mill-atti, u wara li l-Qorti ħasbet sewwa fuq il-kwestjoni, ma jidhirx li huwa l-każ fejn l-intimata eżekutanti għandha tkun kundannata tħallas penali. Dan, naturalment, jingħad dejjem bla ħsara għal kull jedd talvolta spettanti lill-istess rikorrenti li 'l quddiem u fis-sedi opportuna jressqu pretensjonijiet kif imiss jekk, wara l-kawża fil-mertu, jirriżultaw fatti li din il-Qorti f'dan l-istadju ma tafx bihom jew li dwarhom dik il-Qorti kompetenti tasal f'fehmiet preċiżi għar-rigward;

Illi dwar il-kwestjoni tal-għoti tal-garanzija mill-intimata eżekutanti. F'dan ir-rigward, ir-rikorrent ma ta l-ebda raġuni ġdida għaliex iqis li huwa xieraq li l-Qorti torbot lill-eżekutanti bl-għoti tal-garanzija, għajr li jgħid li l-Mandat qiegħed ikun ta' ħsara għan-negozju tiegħu u għalih personalment;

---

[13] P.A. TM **5.6.2003** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Emanuel Sammut et vs Josephine Sammut***
[14] Ara, per eżempju, App. Ċiv **7.7.1920** fil-kawża fl-ismijiet ***Miller Blacker pro et noe vs Howard*** (Kollez. Vol: **XXIV.i.554**)

Illi hawnhekk irid jingħad li l-applikazzjoni tal-artikolu partikolari tal-liġi bħala wieħed alternattiv għat-talba għat-tħassir tal-Mandat. Kemm hu hekk, id-dispożizzjonijiet tal-artikolu tal-liġi dwar l-għoti ta' garanzija min-naħa tal-eżekutant huma mqegħda f'artikolu differenti minn dak li jitkellem dwar it-tħassir tal-Mandat. Il-Qorti hija tal-fehma, għalhekk, li r-rimedju tal-għoti tal-garanzija huwa alternattiv għat-talba tat-tħassir tal-Mandat, u anzi jista' jingħata biss jekk kemm-il darba t-talba għat-tħassir tal-Mandat ma tintlaqax kollha jew imqar in parti, jiġifieri sakemm il-Mandat ikun b'xi mod għadu fis-seħħ[15]. Li kieku ma kienx hekk, l-aħħar erba' kelmiet tal-artikolu partikolari kienu jkunu ddaħħlu fil-liġi għalxejn;

Illi minbarra dan il-liġi trid ukoll li lill-Qorti tintwera "kawża ġusta" biex twassalha tqiegħed fuq il-parti eżekutanti ta' Mandat kawtelatorju l-piż li toffri garanzija tajba. Il-fatt waħdu li jkun inħareġ il-Mandat ma jitqiesx bħala "kawża ġusta" għall-finijiet ta' dan l-artikolu[16]. Irid ikun hemm raġunijiet oħrajn, iżjed serji u impellenti, li jwasslu lill-Qorti tagħti dik is-sanzjoni;

Illi ngħad ukoll li d-danni li għalihom jirreferi l-artikolu taħt eżami huma dawk li l-intimat eżekutant jista' jipprova li jkun ġarrab direttament minħabba l-ħruġ tal-att kawtelatorju[17], u dment li jikkonkorru l-elementi mitluba mil-liġi għal tali likwidazzjoni. Minbarra dan, jidher li fejn persuna ntwera li kellha raġunijiet tajba biex toħroġ Mandat kawtelatorju u l-istess Mandat la kien eċċessiv, la fieragħ u lanqas vessatorju, għaldaqstant ma jitnisslux raġunijiet la għall-

[15] Ara P.A. RCP **30.5.2002** fl-Atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Joseph Demicoli vs Coleiro General Supplies Ltd.***
[16] Ara P.A. TM **4.10.2002** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Paul Caruana vs Rudolphe Gaerty***
[17] Ara P.A. GC **2.3.2001** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***Avukat Vincent Falzon noe vs Alex Sullivan***

kundanna għall-ħlas ta’ penali u lanqas għad-danni[18] minħabba l-istess Mandat;

Illi l-Qorti tasal għall-fehma li ma hemm l-ebda raġuni ġusta li twassalha biex torbot lill-eżekutanti biex tressaq il-garanzija mitluba mir-rikorrent eżekutat;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tipprovdi dwar it-talbiet tar-rikorrent eżekutat billi:

Tiċħad it-talbiet tiegħu kollha, għaliex m’humiex mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt, bl-**ispejjeż kontra l-istess rikorrent.**

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------

[18] Ara P.A. TM **18.9.2002** fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet ***John Żarb vs Port Cottonera Ltd.***